

Kommissionens handlingsplan för kabelsäkerhet

Försvarsdepartementet

Dokumentbeteckning

JOIN(2025) 9 final

Celexnummer 52025JC0009

GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET OCH
RÅDET – EU:s handlingsplan för kabelsäkerhet

Sammanfattning

Handlingsplanen för kabelsäkerhet presenterades den 21 februari 2025 och syftar till att öka säkerheten och motståndskraften för EU:s undervattensinfrastruktur som omfattar så väl elektronisk kommunikation som energi. Handlingsplanen behandlar bland annat finansiering för utbyggnad av nya och smarta kablar, kabelprojekt av europeiskt intresse, stresstester samt åtgärder för stärkt reparationsförmåga. Handlingsplanen innehåller därutöver förslag om dialog och projekt med privata sektorn för att stärka motståndskraften i infrastrukturen, förbättrad övervakning av undervattensinfrastruktur liksom att kraftfullare verka mot den ryska så kallade skuggflottan. Handlingsplanen lyfter även fram att samverkan bör öka och synergier sökas med Nato på området. Handlingsplanen inkluderar dels nya åtgärdsförslag, dels en sammanställning av redan beslutade eller föreslagna åtgärder på EU- och nationell nivå.

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om en ny handlingsplan för kabelsäkerhet och ställer sig positiv till det helhetsgrepp som kommissionen har tagit i frågan. När de respektive insatser som aviseras i handlingsplanen konkretiseras kommer mer specifika ståndpunkter tas fram.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Handlingsplanen för kabelsäkerhet bygger vidare på rekommendationen C(2024) 1181 om säker och resilient undervattenskabelinfrastruktur samt COM(2024) 81 Vitboken - Hur kan vi bemästra Europas behov av digital infrastruktur?, som båda publicerades i februari 2024.

Handlingsplanen togs fram mot bakgrund av undervattenskablaras gränsöverskridande natur och ekonomiska betydelse. EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen aviserade handlingsplanen för kabelsäkerhet den 9 februari i Vilnius under Baltic Energy Independence Day. Von der Leyen underströk då fyra prioriteringar för att säkra EU:s kritiska infrastruktur med fokus på förebyggande, upptäckt, respons och reparation, samt avskräckning. Enligt kommissionen tyder senaste månadernas kabelincidenter i Östersjön på att kritisk undervattensinfrastruktur kan bli måltavla för avsiktliga fientliga handlingar, och att undervattenskablar kan skadas oavsiktligt. Vid skada på undervattenskablar kan viktiga funktioner och tjänster i EU skadas, vilket påverkar medborgarnas dagliga liv. Kommissionen framhåller att sådana sabotagehandlingar – som kan vara delar av större hybrida kampanjer – utgör en betydande risk för säkerheten i EU och alla dess medlemsstater, med tanke på förekomsten av undervattenskablar i Medelhavet, Atlanten, Nordsjön, Svarta havet och Östersjön.

Handlingsplanen för kabelsäkerhet presenterades den 21 februari 2025.

1.2 Förslagets innehåll

Handlingsplanen innehåller förslag på åtgärder i hela motståndscykeln: förebygga, upptäcka, respons och reparera och avskräcka. Åtgärderna ska genomföras av kommissionen tillsammans med medlemsstaterna. Nedan följer exempel inom varje område.

Förebygga: EU ska stärka rättsliga och säkerhetsmässiga ramar genom att implementera CER- och NIS2-direktiven. Medlemsstaterna uppmanas att säkerställa att alla operatörer av undervattensinfrastruktur omfattas av nationell lagstiftning. EU kommer att främja investeringar från redan avsatta medel i kabelprojekt av europeiskt intresse för så väl elektronisk kommunikation som

för energi samt sammanställa en kartläggning, genomföra en riskanalys och utveckla en verktygslåda för kabelsäkerhet (Cable Security Toolbox) för undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation.

Upptäcka: EU ska utveckla och implementera en integrerad övervakningsmekanism för undervattenskablar per havsbassäng. Detta inkluderar att koppla samman data från olika källor från havsbotten till rymden och använda avancerade tekniker som drönare och smarta kablar för att förbättra övervakningen och upptäcka hot i realtid.

Respons och reparera: EU ska förbättra krisresponsen genom att öka samarbetet mellan olika aktörer och med NATO. Kommissionen föreslår att etablera en EU-reservflotta för kabelreparationer och att säkerställa tillgången på reservdelar för kablar. Detta inkluderar att skapa regionala ramavtal för att säkerställa omedelbar tillgång till specialiserade fartyg och besättningar.

Avskräcka: EU ska stärka sin avskräckningsförmåga genom att hålla förövare ansvariga och använda befintliga sanktionsregimer. EU kommer att utveckla en proaktiv kabeldiplomati för att samarbeta med strategiska partners samt i multilaterala fora för att öka säkerheten för undervattenskablar.

Handlingsplanen betonar vikten av samarbete och solidaritet inom EU samt med likasinnade partners för att säkerställa skyddet av kritisk infrastruktur.

Handlingsplanen innehåller förslag på en mer koordinerad ansats mot de fartyg som används för att kringgå G7+ländernas oljepristak genom sanktioner, outreach-arbete och eventuella åtgärder inom FN:s internationella sjöfartsorgan (IMO).

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ej tillämpligt. Meddelandet avser en handlingsplan som adresserar kommande åtgärder. När åtgärdsförslag som finns i handlingsplanen längre fram konkretiseras och realiseras kan dessa komma att ha effekt på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har ingen omedelbar budgetär konsekvens för Sverige då det innehåller en handlingsplan som adresserar kommande åtgärder.

När åtgärdsförlag som finns i handlingsplanen konkretiseras och realiseras kan dessa ha budgetära konsekvenser.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Mot bakgrund av det allvarliga säkerhetsläge som råder och att det har skett flera kabelbrott i Östersjön den senaste tiden välkomnar regeringen att kommissionen har tagit fram en handlingsplan för att öka säkerheten för EU:s undervattensinfrastruktur. Regeringen välkomnar handlingsplanen som ett samlat angreppssätt för ökad säkerhet och motståndskraft hos undervattensinfrastruktur samt för att stärka redundansen i sjökabelsystemet. Regeringen ställer sig positiv till ansatsen i handlingsplanen att EU ska öka sin gemensamma förmåga för att skydda vår undervattensinfrastruktur, och att EU och Nato kompletterar och stärker varandras initiativ. Det är också positivt med de föreslagna förändringarna i incidentrapportering för CER-direktivet och NIS2-direktivet i syfte att uppmuntra till frivillig rapportering även i de fall det inte krävs enligt regelverket, så som fysisk skada på undervattensinfrastruktur utan påverkan på tjänst, i syfte att få en bild av vilka incidenter som uppstår samt omfattningen på incidenterna. Framtida åtgärder bör i så lång utsträckning som möjligt följa eller anpassas till vårt nationella beredskapssystem. Regeringen välkomnar därutöver mobilisering av privat kapital för ändamålet, samt att synergier mellan olika tillgängliga finansieringskällor bör tillvaratas. I den mån ytterligare finansiering krävs för att täcka ambitionshöjningen ska omprioriteringar i EU-budgeten ske. Regeringen betonar vikten av säkerhet i informationshantering och att förslaget om kartläggning av kritisk undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation inte går bortom den information som redan finns tillgänglig via öppna källor. Slutligen välkomnar regeringen initiativet till en koordinerad ansats mot de fartyg som används för att kringgå G7+ländernas oljepristak, men ser helst att denna fråga inte beblandas med frågan om kritisk undervattensinfrastruktur.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Flertalet medlemsstater, inklusive Sverige, välkomnade kommissionens handlingsplan för kabelsäkerhet när den presenterades på rådet för inrikesfrågor den 5 mars 2025.

Kommissionen är i ett initialt skede av att presentera handlingsplanen. Hur medlemsstaternas synpunkter ska omhändertas är inte presenterat.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Kommissionens meddelande har inte remitterats.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt, avser ett meddelande med en handlingsplan som adresserar kommande åtgärder.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionens meddelande innehåller inga konkreta åtgärds-/lagstiftningsförslag som kan bedömas enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Handlingsplanen behandlades som en diskussionspunkt i rådsarbetsgruppen för kritisk infrastruktur den 18 mars. Berörda rådsarbetsgrupper kommer att hantera frågor inom deras mandat och respektive direktorat inom Kommissionen kommer att implementera delar inom deras ansvar.

4.2 Fackuttryck och termer